

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษา คือ กระบวนการพัฒนาบุคคลให้เจริญงอกงามด้วยภูมิปัญญา ทักษะ จริยธรรม คุณธรรม และสุขภาพอนามัยตามศักยภาพที่ควรจะเป็น การศึกษา ทำให้บุคคลรู้จักตนเอง รู้จักชีวิต เข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อม ใช้ทักษะในการ ประกอบอาชีพได้ตามอัตภาพและสามารถดำรงชีวิตอย่างผาสุกในสังคม การศึกษา กลายเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญของมนุษย์อย่างยิ่ง (บรรจง ชูสกุลชาติ, 2529) จะเห็นว่าคุณภาพของเยาวชน คือ อนาคตของชาติ ความอยู่รอดปลอดภัย ความ มั่นคง และพลังอำนาจแห่งชาติทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ทั้งหลายทั้งปวง ขึ้นอยู่กับคุณภาพของคนในชาติ คนในชาติจะมีคุณภาพสูงได้ด้วยการจัดการศึกษาที่ จะก่อให้เกิดเยาวชนได้พัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ตลอดทั้ง คุณธรรม จริยธรรม (พจน์ สะเพียรชัย, 2526)

ในการจัดการศึกษาอบรมนั้น ครูยังคงมีบทบาทที่สำคัญในการอบรม- สอนเด็ก รองลงมาจากพ่อแม่ แม้ว่าปัจจุบันวิทยาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่ จะมีส่วนเข้ามาช่วยสอนมากขึ้นก็ตาม แต่ในการอบรมสั่งสอนเด็ก ยังจำเป็นต้อง ใช้ครูเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้อบรมสั่งสอนอยู่ เพราะฉะนั้นจำเป็นต้องหาทางผลิตและ พัฒนาครูให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการใช้ครู (สุพัตรา มาศดิตถ์, 2532) การให้การศึกษอบรมผู้ที่จะ เป็นครูในอนาคต จึงมีความจำเป็นและสำคัญ อย่างมากยิ่งกว่าการให้การศึกษแก่บุคคลธรรมดาทั่วไป ครูศึกษา หรือการฝึกหัด- อบรมจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างรีบด่วน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของพลเมือง ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาประเทศ (ทิพวรรณ เลชะวนิช, 2530)

ตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ.2518 "มาตรา 5 วิทยาลัยครู เป็นสภากันการศึกษาและการวิจัย มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาวชิการและผลิตครู ถึงระดับปริญญาตรี ทำการวิจัยส่งเสริมวิชาชีพระและวิทยฐานะของครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการศึกษาทำนุ บำรุงศิลปวัฒนธรรมและให้บริการทางวิชาการแก่ สังคม" จากพระราชบัญญัติดังกล่าว ทำให้วิทยาลัยครู 36 แห่ง ในสังกัดกระทรวง ศึกษาธิการดำเนินการผลิตครูในระดับปริญญาตรีเรื่อยมา ทำให้วิทยาลัยครูมีโอกาส ได้พัฒนาวิชาชีพรูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงอย่างแท้จริง (วิทยาลัยครูสวนสุนันทา, 2531) และจุดเด่นของการผลิตครูในช่วงหลังมีพระราชบัญญัติวิทยาลัยครูในการ พัฒนาการศึกษาคือ การหันมาเน้นด้านคุณภาพ โดยเฉพาะการผลิตครูในระดับ ปริญญาตรีให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น (สายหยุด จาปาทอง, 2532)

กรมการฝึกหัดครู สหวิทยาลัย และวิทยาลัยครูทุกแห่ง มีความตระหนัก ในบทบาทและหน้าที่ของการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อพัฒนาคุณภาพของการผลิตครู ให้มีศรัทธาในอาชีพครูอย่างแท้จริง ให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน หน้าที่ครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดให้มีการเสริมสร้างคุณภาพการผลิตครูด้วย กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งเป็นกระบวนการที่จะก่อให้เกิดผล ในการสร้างคุณภาพที่พึงประสงค์ คือ

1. ช่วยให้นักศึกษาคูมีความมั่นใจ มีความคุ้นเคย และมีการพัฒนา คนให้เข้ากับการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูได้อย่างรวดเร็ว
2. ช่วยให้นักศึกษาคูได้ฝึกปฏิบัติควบคู่กับการเรียนรู้ทฤษฎีทั้งในด้าน เนื้อหาสาระและเทคนิควิธีต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา จนเกิดความเข้าใจและความ คล่องตัวในการปฏิบัติงานในหน้าที่ของครูหรืออาจกล่าวได้ว่า "เรียนรู้จากการกระทำ"
3. ช่วยให้นักศึกษาคูได้ฝึกปฏิบัติทั้งในส่วนองรายวิชาในกลุ่มวิชา ชีพครู และในส่วนที่ปฏิบัติงานในหน้าที่ครูโดยตรงอย่างสม่ำเสมอ จนเกิดความ คุ้นเคยเปรียบได้กับ "มีคดียังลับก็ยังมีคม"
4. ช่วยให้นักศึกษาคูได้ฝึกปฏิบัติกิจกรรมที่เสริมสร้างให้เกิด ความรัก และความศรัทธาในอาชีพครู รวมทั้งในกิจกรรมที่เสริมสร้างคุณลักษณะ ของความเป็นครู ซึ่งจะ ได้ยึดเป็นหลักในการปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องและให้เป็น แบบอย่างที่ดี

5. ช่วยให้นักศึกษาครูได้พัฒนาตนเองไปทีละน้อย จากการฝึก "ทำ" ทั้งในสถานการณ์จริงและสถานการณ์จำลอง จนเกิดความมั่นใจในตนเองที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. ช่วยให้นักศึกษาครูได้พัฒนาตนเองและฝึกปฏิบัติงานในหน้าที่ครูกับหน่วยงานผู้ใช้ครูโดยตรง จึงทำให้เกิดการประสานสัมพันธ์ในงานผลิตครูให้ทันกับงานของผู้ใช้ครูได้เป็นอย่างดี (สายหยุด จาปาทอง, 2532)

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้นักผลิตครูมีคุณภาพ และมีคุณลักษณะเหมาะสม สถาบันฝึกหัดครูจึงต้องดำเนินงานให้ได้ผลอย่างแท้จริง โดยยึดหลักการเรียนรู้ 3 ประการคือ การเรียนทีละน้อยอย่างมีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมปฏิบัติอย่างจริงจัง และการรู้ผลทันทีเมื่อสิ้นสุดการเรียน ดังนั้นจึงควรจัดประสบการณ์วิชาชีพให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ มิใช่เพียงช่วงเดียว เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสรู้ไปทีละขั้นและพัฒนาความสามารถของตน (กรมการฝึกหัดครู, 2525) และถือว่าการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไม่ได้หมายถึงการฝึกสอนเพียงอย่างเดียว แต่หมายถึงกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง มี 4 ขั้นตอน ตั้งแต่ปีแรกจนถึงปีสุดท้ายของนักศึกษาครู ซึ่งเรียกว่าการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มเวลา โดยจัดฝึกเป็นขั้นตอนดังนี้

1. การศึกษาและสังเกต
2. การมีส่วนร่วม
3. การทดลองสอน/ทดลองปฏิบัติงาน
4. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูป/การฝึกปฏิบัติ (วิทยาลัยครู-บ้านสมเด็จเจ้าพระยา, ม.ป.ป.)

กรมการฝึกหัดครูได้กำหนดเป้าหมายของกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยมุ่งให้นักศึกษาครูมีสมรรถภาพทางด้านต่าง ๆ และเชื่อว่าถ้าได้รับความร่วมมือร่วมใจจากผู้บริหาร อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุก ๆ ฝ่ายแล้ว เป้าหมายดังต่อไปนี้ก็จะบรรลุผล คือ ถ้านักศึกษาครูได้ผ่านกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตลอดทั้ง 4 ปี เป็นขั้นตอนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแล้วจะได้สมรรถภาพของนักศึกษาครูที่พึงประสงค์ คือ

1. สมรรถภาพทางด้านความรู้ คือ ความรู้ในเนื้อหาวิชาที่จะนำไปใช้สอน ความรู้ในวิชาชีพครูที่จะใช้เป็นพื้นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และความรู้อื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ของครู

2. สมรรถภาพทางด้านเทคนิควิธี เป็นความสามารถของนักศึกษาครูในการนำความรู้ไปปฏิบัติงานในหน้าที่ครู ทั้งทางด้านงานสอน งานกิจกรรมนักเรียน งานแนะแนว งานธุรการ งานพัฒนาคนและพัฒนาสังคม

3. สมรรถภาพทางด้านคุณลักษณะ ให้ตั้งมั่นในคุณธรรม จริยธรรม ให้มีความตระหนักในคุณค่าของการดำรงรักษาศิลปวัฒนธรรมของชาติ และให้มีจิตสำนึกในการพัฒนาสังคม (สายหยุด จาปาทอง, 2532)

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ในปี 2524 กรมการฝึกหัดครูได้จัดทำ "กระบวนการของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู" ขึ้น โดยจัดทำเป็นเอกสาร "แนวปฏิบัติงานประสบการณ์วิชาชีพครู พุทธศักราช 2525" และสไลด์ชุด "งานพัฒนาประสบการณ์วิชาชีพครู" ประกอบ เพื่อให้เป็นแนวทางหลักของกระบวนการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้เป็นไปตามความมุ่งหมาย แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับหลักสูตรของสภาการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2524 และเอกสาร "แนวทางใหม่ของการฝึกปฏิบัติวิชาชีพครู" ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติแจกจ่ายไปยังวิทยาลัยครูต่าง ๆ และขอให้วิทยาลัยครูเริ่มดำเนินการตามแนวดังกล่าวตั้งแต่ปีการศึกษา 2525 เป็นต้นไป ตามความเหมาะสมของแต่ละวิทยาลัยครู

ในระยะ 4 ปี ที่วิทยาลัยครูได้นำรูปแบบการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูแนวใหม่ไปทดลองใช้ตามความเหมาะสมของแต่ละวิทยาลัยครูนั้น ปรากฏว่าได้ผลดี แต่มีปัญหาและอุปสรรคในด้าน การนำไปปฏิบัติ ตลอดจนความเข้าใจในแนวปฏิบัติหลายด้านก็ยังสับสน และคลาดเคลื่อน เพราะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นงานที่ต้องการความเข้าใจร่วมกัน ตรงกัน และต้องการประสานจากบุคลากรจำนวนมาก หลายฝ่าย ทั้งในและนอกวิทยาลัยครู ทั้งยังต้องการบริหารงานในส่วนอื่นสนับสนุนเพื่อให้เกิดความคล่องตัว และเกิดผลตามเป้าหมายประกอบกับปัจจุบันการผลิตครูมีแนวโน้มลดปริมาณลง กรมการฝึกหัดครูจึงมีนโยบายเสริมสร้างคุณภาพการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งถือเป็นหัวใจในการผลิตครู

และควรได้เน้นให้บังเกิดผลในการปฏิบัติอย่างจริงจังและทั่วถึง ด้วยเหตุนี้กรมการฝึกหัดครูจึงเห็นควรจัดให้มี "การเสริมสร้างคุณภาพการผลิตครู ด้วยกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พ.ศ. 2529" โดยให้วิทยาลัยครูทุกแห่งดำเนินงานตามมาตรการ ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2529

ขณะนี้ สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ได้ดำเนินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูครบทุกชั้นตอนแล้ว ซึ่งหากมีการประเมิน น่าจะช่วยให้ได้ข้อเท็จจริงอันนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขต่อไป อย่างไรก็ตาม ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของวิทยาลัยครูแต่ละแห่งย่อมแตกต่างกัน การดำเนินงานของกลุ่มวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาคย่อมแตกต่างกัน การดำเนินงานของกลุ่มวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาคย่อมแตกต่างจากการดำเนินงานของกลุ่มวิทยาลัยครูในส่วนกลาง ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของวิทยาลัยครูในส่วนกลางจึงไม่อาจจะนำไปสรุปครอบคลุมปัญหาและอุปสรรคของวิทยาลัยครูทั่วประเทศได้ และที่สำคัญคือ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของวิทยาลัยครูในส่วนกลางมีผู้ศึกษาอย่างจริงจังค่อนข้างน้อย และพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างการฝึกปฏิบัติของนักศึกษา การควบคุมดูแลการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ และอาจารย์พี่เลี้ยง ตลอดจนผู้บริหารทั้ง 2 ฝ่าย จึงน่าจะมีการศึกษาเรื่องนี้อย่างจริงจัง โดยผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่าสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ซึ่งเป็นจุดสำคัญของวิทยาลัยครูทั้ง 8 สหวิทยาลัยควรเป็นกลุ่มแรกที่จะศึกษาเพื่อจะได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรค และแนวทางการแก้ไข ซึ่งคาดว่าผลการวิจัยนี้จะ เป็นประโยชน์ประกอบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของวิทยาลัยครู กรมการฝึกหัดครู

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ดังนี้ คือ

1. เพื่อศึกษากระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของวิทยาลัยครู

2. เพื่อประเมินสมรรถภาพทางด้านความรู้ ด้านคุณลักษณะ และด้านเทคนิควิธีของนักศึกษาวิทยาลัยครู ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

3. เสนอแนะแนวทางในการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ เฉพาะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มเวลา โดยประเมินสมรรถภาพด้านความรู้ ด้านคุณลักษณะและด้านเทคนิควิธี ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2532

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2532 โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารการประเมินผลนักศึกษา ซึ่งเป็นใบคะแนน/เกรด ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 และใบประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา ชั้นปีที่ 1-4 และจากการสอบถามอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4

ความจำกัดของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ โดยประเมินสมรรถภาพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตั้งแต่ ชั้นปีที่ 1-4 ปีการศึกษา 2532 ทั้งนี้เนื่องจากไม่สามารถเก็บข้อมูลย้อนหลังได้

2. การประเมินสมรรถภาพด้านความรู้ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2532 วิเคราะห์จากใบคะแนน/เกรด ของนักศึกษาเฉพาะรายวิชาบังคับวิชาเอก วิชาชีพครู และวิชาพื้นฐานทั่วไปเท่านั้น

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาวิทยาลัยครู ของสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษา ปีการศึกษา 2532

อาจารย์นิเทศก์ หมายถึง อาจารย์ที่กำลังสอนอยู่ในวิทยาลัยครู ของสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ และนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา วิทยาลัยครู ที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2532

อาจารย์พี่เลี้ยง หมายถึง อาจารย์ที่สอนในโรงเรียนที่วิทยาลัยครูส่งนักศึกษาออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในกรุงเทพมหานคร ทำหน้าที่นิเทศ และเป็นที่ปรึกษานักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ หมายถึง วิทยาลัยครู 6 แห่ง ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ วิทยาลัยครูจันทระเกษม วิทยาลัยครูพระนคร วิทยาลัยครูสวนดุสิต วิทยาลัยครูสวนสุนันทา วิทยาลัยครูธนบุรี และวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในงานวิจัยนี้หมายถึง การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มเวลา กล่าวคือ เป็นการจัดให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติในสถานการณืจริงที่โรงเรียน หรือหน่วยงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยใช้เวลาต่อเนื่องกัน เป็นระยะ ๆ ตลอดหลักสูตรแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ การศึกษาและสังเกต การมีส่วนร่วม การทดลองสอนหรือทดลองปฏิบัติงาน และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูปหรือการฝึกงาน

สมรรถภาพทางด้านความรู้ หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาครูทางด้านความรู้ในเนื้อหาวิชาเอก ความรู้ในวิชาชีพครู และความรู้วิชาพื้นฐานทั่วไป

สมรรถภาพทางด้านเทคนิควิธี หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาครูในการนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติงานในหน้าที่ครู ได้แก่ งานสอน งานกิจการนักเรียน งานแนะแนว งานธุรการ งานพัฒนาตน และงานพัฒนาสังคม

สมรรถภาพทางด้านคุณลักษณะ หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาครูในการพัฒนาตนเองให้มีลักษณะ เหมาะสมสำหรับการเป็นครู ได้แก่ มีความรัก

ความศรัทธา และความภูมิใจในอาชีพครู ตั้งมั่นอยู่ในคุณธรรม จริยธรรม และมีจรรยาบรรณวิชาชีพครู มีจิตสำนึกในการพัฒนาสังคม

การประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หมายถึง การตัดสินคุณค่าของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มเวลา โดยประเมินสมรรถภาพทางด้านความรู้ ด้านคุณลักษณะ และด้านเทคนิควิธีของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2532

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยมีดังนี้ คือ

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1.1 นักศึกษาระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2532 โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารการประเมินผลนักศึกษา ซึ่งเป็น ใบคะแนน/เกรด ของนักศึกษา ชั้นปีที่ 4 จำนวน 841 คน และใบประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษา ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 4,130 คน

1.2 ประชากรในการสำรวจคุณลักษณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 ได้แก่

1.2.1 อาจารย์นิเทศก์ ที่ทำกาณ์ิเทศนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2532 จำนวน 217 คน

1.2.2 อาจารย์ที่เลี้ยงที่ให้คำปรึกษาและนิเทศนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2532 จำนวน 841 คน

1.2.3 นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2532 จำนวน 841 คน

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร

การสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีสุ่มแบบระดับชั้น (Stratified Random Sampling) ตามวิทยาลัยครู แล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ตามสัดส่วนของจำนวนในกลุ่มประชากรย่อย (Proportional Stratified) โดยใช้สูตร $n = \frac{N}{1 + Ne^2}$ และยอมให้คลาดเคลื่อนได้ .05 (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์,

2527 อ้างจาก Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจากเอกสารการประเมินซึ่งเป็นใบคะแนน/เกรด ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 จำนวน 272 คน และใบประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 1,148 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างจากการสำรวจคุณลักษณะของนักศึกษา เป็นอาจารย์นิเทศก์ จำนวน 140 คน อาจารย์พี่เลี้ยง จำนวน 272 คน และนักศึกษา จำนวน 272 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 แบบ คือ

1. แบบวิเคราะห์เอกสารการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
2. แบบวิเคราะห์ผลการประเมินนักศึกษาระดับปริญญาตรี

2.1 ใบแจ้งผลคะแนน/เกรด ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
ชั้นปีที่ 4

2.2 ใบประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของ
นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4

3. แบบสอบถามเพื่อประเมินคุณลักษณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
ชั้นปีที่ 4 ประเมินโดยอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษาระดับปริญญาตรี
ตนเอง เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเอง โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
แบบสอบถามมี 3 ชุด ชุดที่ 1 สำหรับอาจารย์นิเทศก์ ชุดที่ 2 สำหรับอาจารย์
พี่เลี้ยง ชุดที่ 3 สำหรับนักศึกษา นำแบบสอบถามทั้งหมดไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ
ความเหมาะสม ความถูกต้องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข และนำไปใช้เก็บข้อมูลจาก
กลุ่มตัวอย่างประชากร

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของวิทยาลัยครู กรมการฝึกหัดครู
2. คัดลอกคะแนน/เกรด จากใบแจ้งผลการเรียนของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 ที่สำเร็จการศึกษาในปี 2532 ตามรายวิชาเอก วิชา วิชาชีพครู และวิชาพื้นฐานทั่วไป
3. คัดลอกผลการประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4
4. นำแบบสอบถามเพื่อประเมินคุณลักษณะของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 ไปเก็บข้อมูลจากอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษา ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดเป็นเวลา 3 เดือน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลที่ได้จากเอกสาร ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากใบแจ้งผลคะแนน/เกรด โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของรายวิชาเอก วิชา วิชาชีพครู และวิชาพื้นฐานทั่วไป
3. วิเคราะห์ข้อมูลจากผลการประเมินการฝึกประสบการณ์- วิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
4. วิเคราะห์แบบสอบถามเพื่อประเมินคุณลักษณะของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical package for the social sciences) แบ่งเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ (percent)
 - ตอนที่ 2 วิเคราะห์คุณลักษณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 จากกลุ่มตัวอย่างประชากร 3 กลุ่ม คือ อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง

และนักศึกษา โดยการทำค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากร ทั้ง 3 กลุ่ม โดยวิธีทดสอบค่าความแปรปรวนทางเดียวของมัชฌิมเลขคณิต ในกรณี ที่พบว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ก็จะทำทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) วิเคราะห์เป็นรายด้าน นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตาราง ประกอบความเรียง

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 แบ่งเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ปัญหาจากความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์ที่เลี้ยงและนักศึกษา จากแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ตัว เลือก วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ประชากรทั้ง 3 กลุ่ม เป็นรายข้อ โดยวิธีทดสอบค่าความแปรปรวนทางเดียวของ มัชฌิมเลขคณิต ในกรณีพบว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรมีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ก็จะทำทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของ เชฟเฟ (Scheffe's Method) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตาราง ประกอบความเรียง

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะ ที่ได้จากการออกแบบ แบบสอบถามชนิดปลายเปิดของกลุ่มตัวอย่างประชากร 3 กลุ่มคือ อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์ที่เลี้ยงและนักศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequencies) และ นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์ที่เลี้ยง และนักศึกษา ได้ทราบถึงปัญหา และอุปสรรคในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
2. ผู้บริหารสามารถนำเอาผลของการประเมินไปปรับปรุงการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครูให้มีประสิทธิภาพ

3. การวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางสำหรับสหวิทยาลัยอื่น ๆ ในการ
ประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ลำดับขั้นตอนในการเสนอรายงานผลการวิจัย

การเสนอรายงานผลการวิจัย ได้นำเสนอตามลำดับดังนี้

บทที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่ทางการศึกษา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ความจำกัดของการวิจัย คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับลำดับขั้นตอนในการเสนอรายงานผลการวิจัย

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยความสำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินผลการศึกษา สมรรถภาพของครู และสมรรถภาพของนักศึกษาครู และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย กล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัยโดยละเอียด โดยรายงานเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้คือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการรายงานเกี่ยวกับวิธีวิเคราะห์ข้อมูล และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียงตามความเหมาะสมของข้อมูลแต่ละประเภท

บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ